

Pedagoška istraživanja u radu odgojitelja

Hanžek-Šimunec, Petra

Undergraduate thesis / Završni rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Education / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:141:587337>

Rights / Prava: [In copyright](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2021-04-10**

Repository / Repozitorij:

[FOOZOS Repository - Repository of the Faculty of Education](#)

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
FAKULTET ZA ODGOJNE I OBRAZOVNE ZNANOSTI

Petra Hanžek-Šimunec

PEDAGOŠKA ISTRAŽIVANJA U RADU ODGOJITELJA

ZAVRŠNI RAD

Osijek, lipanj, 2020.

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

FAKULTET ZA ODGOJNE I OBRAZOVNE ZNANOSTI

Petra Hanžek-Šimunec

PEDAGOŠKA ISTRAŽIVANJA U RADU ODGOJITELJA

ZAVRŠNI RAD

Predmet: Metodologija pedagoških istraživanja

Mentor: doc.dr.sc. Maja Brust Nemet

Student: Petra Hanžek-Šimunec

Matični broj: 3218

Osijek, lipanj, 2020.

SAŽETAK

Kako bi se djeca pravilno razvijala i stvorila vlastitu sposobnost, potrebno je da imaju dobre primjere kao što su odgojitelji koji se kontinuirano profesionalno usavršavaju. Za unaprjeđenje odgojiteljske profesije, vrlo su važne istraživačke kompetencije. U radu su opisane teorijske spoznaje o istraživanjima i kompetencijama odgojitelja te je istraženo koliko je odgojitelja u posljednje dvije godine provelo istraživanja u praksi. Analizom dokumentacije utvrđeno je kako je samo 12 odgojitelja provelo istraživanja te ukupno njih 8 uz pomoć vanjskih suradnika. Odgojitelji su najviše koristili temeljna, transverzalna i istraživanja sadašnjosti, dok su za prikupljanje podataka najviše koristili skalu procjene i upitnikom.

Ključne riječi: istraživanja, istraživačke kompetencije, odgojitelj

SUMMARY

In order to properly develop and create their own capabilities, it is necessary for children to have good examples like educators who continuously professionally specialize. Research capabilities are very important in promotion of educating profession. This paper describes theoretical knowledge about research and competences of an educator, and results of conducted research on how many educators in the last 2 years conducted a research in practice. By analysing the documentation it was concluded that only 12 educators conducted a research and 8 with help of the external collaborators. Educators mostly used through, transversal and contemporary research, for data collection they used assessment scale and questionnaire.

Key words: research, research competencies, educator

SADRŽAJ

UVOD.....	3
1. ISTRAŽIVANJA	4
1.1. Metodologija pedagoških istraživanja.....	4
1.2 Vrste istraživanja odgoja i obrazovanja	5
1.3 Istraživanja prema trajanju	7
1.4 Istraživanja prema mjestu.....	8
1.5 Metode u pedagoškim istraživanjima.....	9
1.6 Istraživački postupci i instrumenti u prikupljanju podataka	10
1.7 Etika u istraživanju s djecom	13
2. RAD ODGOJITELJA	15
2.1 Odgojitelj.....	15
2.2 Kompetencije odgojitelja	16
2.3 Istraživačke kompetencije odgojitelja	18
3. ANALIZA DOKUMENTACIJE	20
3.1 Ciljevi istraživanja.....	20
3.2 Istraživačka pitanja.....	20
3.3 Instrumenti istraživanja	20
3.4 Uzorak istraživanja.....	20
3.5 Rezultati istraživanja	21
4. RASPRAVA	23
5. ZAKLJUČAK.....	25
LITERATURA	26
PRILOZI	28

UVOD

Znanstveno istraživačke metode, za razliku od drugih pristupa u razvoju pedagoškog znanja, omogućuju konkretniji i precizniji način stjecanja novih spoznaja kao i odgovore na specifične istraživačke probleme kojima se bavi svaki odgojitelj individualno. Drugi općeniti pristupi stjecanju novih pedagoških znanja uglavnom se oslanjaju na iskustvo drugih odgojitelja ili opće poznate činjenice u pedagoškoj literaturi, ali ti pristupi nemaju istraživačku metodu, stvaran i problemu prilagođen uzorak koji često nije relevantan za provođenje konkretnih zaključaka. Upravo zbog toga, znanstveno istraživački pristup u razvoju novih pedagoških znanja treba postati jedan od temeljnih pristupa stjecanju novih spoznaja kako bi se zaključci doneseni znanstvenom metodom mogli koristiti za poboljšanje pedagoških metoda na pojedinačnim problemima odgojitelja, ali i za poopćavanje tih rezultata na pedagoško znanje u cjelini. U ovom se radu navodi važnost uključenosti odgojitelja u znanstvena istraživanja zbog znanja i vještina koje odgojitelji konstantno moraju unaprjeđivati, ali i zbog prakse i iskustva koje odgojitelji imaju u kontaktu s djecom. Zbog iskustva u radu s djecom, odgojitelje ne treba promatrati samo kao objekte znanstvenih istraživanja u kojima će se nove spoznaje koristiti za unaprjeđenje njihova rada, nego kao i subjekte u istraživačkom procesu – odgojitelji poznaju probleme koji se tiču njihova rada, a znanstvene i istraživačke metode im mogu koristiti u transformaciji vlastitog iskustva u novo znanje i unaprjeđenje postojeće pedagoške paradigme. Odgojitelje zato treba uključiti i više poticati u razvoju znanstvenih znanja kao aktivne sudionike u budućim istraživanjima. Cilj završnog rada bio je analizom dokumentacije utvrditi koriste li odgojitelji svoje istraživačke kompetencije i koliko često zapravo provode istraživanja u pedagoškoj praksi.

1. ISTRAŽIVANJA

1.1. Metodologija pedagoških istraživanja

Riječ "metodologija" grčkog je podrijetla: *methodos* – postupak, sistem, *logos* – razum, misao. U doslovnoj interpretaciji pojam metodologija značilo bi nauka o metodama. Metodologija pedagogije objašnjava kako rade istraživači u obrazovanju, ali i kako bi trebali raditi kako bi došli do novih otkrića. Proučavanjem i istraživanjem pedagogije ne bave se samo istraživači, već i svi koji se bave pedagoškim radom te su zbog toga metodološka znanja potrebna svima. Obaveza svakog edukatora jest poznavanje metodologije pedagogije, stoga se na području pedagoškog obrazovanja metodologija pedagogije izdvaja kao posebna studijska disciplina (Knežić Florić i Ninković, 2012).

Metodologija predškolske pedagogije označava put znanstvenog spoznavanja o odgoju djece od rođenja do polaska u školu. Ona pokazuje kako se pronalaze znanstvene zakonitosti u odgoju i obrazovanju djece od rođenja do šeste/sedme godine. Do njih se dolazi postupcima ili načinima istraživanja smišljeno odabranim za proučavanje djeteta predškolske dobi, posebice u uvjetima odgoja i obrazovanja kakvi se provode u organiziranim institucijama predškolskog odgoja djece. Istraživanjem se provjerava teorijska spoznaja u praksi, produbljuje znanstvena spoznaja i otkrivaju nove pojave u odgoju djeteta predškolske dobi. Sva pedagoška istraživanja, pa i istraživanja u predškolskoj pedagogiji polaze od odgojne prakse s ciljem da se istraži, verificira, unaprijedi, uopći. Zato se istraživanjem daju znanstvena objašnjenja, prognoze, otkrića, znanstvene klasifikacije i tipologizacije. Najčešće se spominju verifikatorna, heuristička i prijelazna ili mješovita istraživanja. Metodologija predškolske pedagogije obuhvaća metode, postupke, instrumente i sinteze koje pomažu pri proučavanju odgojnih pojava kod djece predškolske dobi u organiziranim/institucionalnim oblicima odgoja i obrazovanja. Istraživanjem se otkrivaju činjenice na osnovi prethodno postavljenih hipoteza o mogućem postojanju problema (Stevanović, 2000, str. 76-77).

Postoji puno načina dobivanja informacija pa tako do njih možemo doći konzultiranjem sa stručnjacima, pregledom knjiga i članaka, konzultiranjem s kolegama s relevantnim iskustvom i slično, ali ovakvi pristupi nisu uvijek pouzdani. Zato su bitne znanstveno istraživačke metode jer nam one omogućuju drugačiji pristup dobivanja informacija, onih koje su točne i pouzdane koliko to mogu biti (Fraenkel i sur., 1990).

1.2 Vrste istraživanja odgoja i obrazovanja

Područje odgoja i obrazovanja vrlo je široko i raznoliko, a to se odražuje i na njegovo istraživanje. Da bi se mogla dobiti pregledna slika te raznolikosti, na razne se načine i s raznim svrhama to istraživanje dijeli po vrstama. Kriteriji te diobe mogu biti različiti. Zapravo, svaki od načina na koji se dijeli sustav pedagogije ujedno može biti i kriterij za razlikovanje vrsta istraživanja odgoja i obrazovanja, a kriterij mogu biti i nastavni predmeti, osobine koje odgajamo u odgajanika (npr. kognitivne, afektivne i psihomotoričke) itd., itd. Postoje, međutim, neke diobe istraživanja odgoja i obrazovanja po vrstama koje su specifičnije usmjerene prema znanstvenoj problematici. Dioba istraživanja odgoja i obrazovanja koja najpotpunije obuhvaća sva istraživanja – a uz to ima i prednost "službene", Zakonom o znanstvenom radu ustanovljene diobe, te se zbog tog nužno pojavljuje u svakom projektu znanstvenog pristupa problematici - jest ona na:

- Temeljna
- Primijenjena i
- Razvojna , a u njih se ubrajaju i
- Akcijska istraživanja (Mužić, 1999, str.23).

Temeljnim, odnosno fundamentalnim kako se još naziva, postižu se nove spoznaje o osnovama proučavanih pojava. Ta istraživanja mogu biti empirijska i neempirijska, a ne služe izravnoj primjeni u odgojno-obrazovnoj praksi. Temeljna istraživanja s područja odgoja i obrazovanja

najčešće se povezuju s temeljima iz drugih znanosti pa se tako u njima ostvaruje interdisciplinarni pristup. Takvo temeljno istraživanje moglo bi biti: "Ispitivanje povezanosti učenikovog školskog uspjeha, stupnja njegove motiviranosti za učenje, opće mentalne sposobnosti i socijalnog statusa sredine (npr. njegove obitelji)". Ili: "Razvoj osnovnog školstva u Hrvatskoj u svezi s političkim promjenama od 1848. do 1918" (Mužić, 1999).

Primijenjeno (aplikativno) istraživanje služi postizavanju novih spoznaja koje prvenstveno služe ostvarivanju neke praktične svrhe odnosno cilja na temelju primjene rezultata fundamentalnih istraživanja. U odgoju i obrazovanju to se odnosi na unapređivanje te djelatnosti na nekom njezinom području – širem ili užem, a uz primjenu rezultata prethodnih istraživanja iz psihologije odgoja i obrazovanja, iz mikrosocioloških istraživanja odgoja i obrazovanja, ponekad i iz povijesti pedagogije i sl. Naprimjer, istraživanje postupaka za ostvarivanje učinkovitije nastave, za uvođenje neautoritarnih odnosa između učitelja i učenika, za razvijanje boljih međuljudskih odnosa među djelatnicima škole, za povećanje zanimanja učenika za određenu problematiku (društvenu, znanstvenu i dr.), i sl. Iz ovih se primjera već vidi da se tu radi pretežno o empirijskim istraživanjima, premda se tu često javlja i neempirijski udjel. Naprimjer, pri ispitivanju učinkovitosti nekog odgojno-obrazovnog postupka iz relevantne literature istražuje postojanje prethodnih iskustava s tog područja (Mužić, 1999, str. 24).

Razvojna istraživanja dio su primijenjenih istraživanja, a usmjerena su na praćenje i evaluaciju uvođenja i razvoja novih programa rada, novih postupaka ili tehnologija u praksu npr. eksperimentalni nastavni programi, novi tehnološki postupci u proizvodnji (Mejovšek, 2003, str. 70. Jedan od primjera takvog istraživanja mogu biti izrade udžbenika koje su recenzirali recenzenti s odgovarajućim stručnim i znanstvenim autoritetom te koji su znanstveno i empirijski provjereni npr. u školskoj praksi. Tako je na što objektivniji način praćena njihova primjerenost učenicima, prihvaćenost kod učenika, njihova učinkovitost kao izvora spoznavanja, učenja itd. Bitno je da je uvijek prisutna znanstveno utemeljena provjera (Mužić, 1999).

Akcijsko istraživanje je temeljna strategija profesionalnog rasta koju se može općenito definirati kao individualno ili skupno ispitivanje vlastite profesionalne prakse u svrhu samounapređivanja, čime se povećava vjerojatnost uspješnijeg učenja učenika. Čak štoviše, ono unapređuje profesionalnost učitelja jer priznaje da su sposobni sami rješavati probleme u nastavi i osnažuje ih da to i čine. Ovaj oblik istraživanja možemo promatrati i kao jasnu metodologiju koja nama praktičarima omogućuje dubinsko promatranje unutarnjeg pitanja poučavanja i učenja; tada, na temelju zaključaka, možemo odlučiti kako poboljšati situaciju i/ili vrednovati učinak obrazovne prakse (Markowitz, 2011, str.12).

Lewin i njegovi suradnici su podijelili svoja akcijska istraživanja na četiri tipa:

1. dijagnostička akcijska istraživanja koja služe za izradu plana akcije
2. suradnička akcijska istraživanja u kojima se sudionici uključuju u analizu podataka i predlažu svoja rješenja kako bi doprinijeli poboljšanju istraživanih aktivnosti,
3. empirijska akcijska istraživanja koja se zasnivaju na prikupljanju podataka o svakodnevnoj praksi kako bi se postepeno došlo do prihvatljivih principa koji mogu pomoći njenom unapređivanju,
4. eksperimentalna akcijska istraživanja predstavljaju kontrolirane studije kojima se nastojalo utvrditi relativna učinkovitost različitih tehnika u sličnim socijalnim situacijama (Cunningham, 1993, str. 15).

1.3 Istraživanja prema trajanju

U svakom se istraživanju određuje i njegova osnovna vremenska usmjerenost: hoće li njime proučavati prošlost, sadašnjost ili budućnost odgoja i obrazovanja. Pedagoško je istraživanje većinom usmjereno na rješavanje trenutnih problema pa je i najveći dio istraživanja usmjeren na današnjicu (Mužić, 1982).

Longitudinalnim istraživanjem istražuju se odgojno-obrazovni fenomeni u dinamici njihovog tijeka, razvoja i trajanja u vremenu. Vremenska razdoblja istraživanja mogu biti duga godinama

pa čak i desetljećima (Mužić, 1999). Ono se odnosi na dijakronijsko, kronološko praćenje određene odgojne pojave pa tako možemo, recimo, pratiti anatomske razvoj djeteta od 1.-3., ili 3.-6. godine. Dobiveni rezultati se dovode u vezu sa standardima koji se odnose na prosjeke i godišta u pogledu visine, težine i sl. te se na taj način zapažaju pojave u razvoju konkretnog djeteta, ali i cijele skupine. Isto tako možemo i proučavati kreativno izražavanje djeteta od početka njegovog bivanja u predškolskoj ustanovi pa sve do dana ispitivanja.

Prvenstveno je cilj uspoređivanje individualnog napretka, ali i cijele skupine kako bi se pravilno moglo ustvrditi pravo stanje i poduzeti odgovarajuće mjere (Stevanović, 2000).

Transverzalna istraživanja odnose se na istraživanja koja se nad određenim ispitanicima provode vremenski jednokratno (Cohen i sur., 2007, str.20). Kako navodi Mužić (1999) u transverzalnog istraživanju istražuje se presjek pojave u određenom trenutku. Pomoću takvog istraživanja možemo primjerice ustanoviti razinu usvojenosti svih ili određenih dijela nastavnih predmeta učenika osnovnih škola nekog grada, županije ili države. Elementi presjeka mogu biti lokacija, socijalno podrijetlo, spol i sl.

1.4 Istraživanja prema mjestu

Kod empirijskih istraživanja podaci se najčešće prikupljaju iz neposrednog odgojno-obrazovnog rada, a ponekad i u tzv. eksperimentalno-pedagoškim laboratorijima. Istraživanja koja vrše sami djelatnici u okviru odgojno-obrazovnog rada u pravilu su empirijska, ali u takvom vrstom istraživanja podrazumijevaju se još i ona u kojima su prosvjetni radnici u školama "terenski" suradnici širih istraživanja koje vrše različite znanstvene ustanove (Mužić, 1999). Primijenjena pedagoška istraživanja bave se provjerom teorija ili stvaranjem novih hipoteza na osnovu empirijskih podataka koje ostaju samo opće informacije dok se ne utvrdi njihov smisao. Što je veći broj empirijskih istraživanja u skladu s nekom teorijom, to je veća mogućnost da je ona točna (Knežić Florić i Ninković, 2012).

Neempirijska ("vaniskustvena") istraživanja se vrše izvan same prakse, pretežno na pismenim (tiskanim, rukopisnim i dr.) izvorima, tj. analizom dokumentacije. Pri istraživanju odgoja i

obrazovanja ta se dokumentacija odnosi na tu djelatnost ili je za nju relevantna (naprimjer stavke državnog proračuna u kojima se javljaju i stavke u svezi s financiranjem odgoja i obrazovanja). Rezultati tog istraživanja ne mogu se izravno poslužiti unapređivanju prakse (Mužić, 1999, str. 29).

Osim navedenih, u području odgoja i obrazovanja također se i vremenski kriterij uzima u obzir pa tako postoje još i istraživanja budućnosti, sadašnjosti i prošlosti odgoja i obrazovanja.

1.5 Metode u pedagoškim istraživanjima

Metoda je organiziran, unaprijed planiran i složen postupak koji pomaže pri istraživanju i otkrivanju jedne ili više pedagoških pojava, stanja ili procesa. Izbor istraživačke metode u pedagoškom istraživanju ne može biti slučajna, već vrlo dobro promišljen i zasnovan na dobrom poznavanju dometa i ograničenja svake istraživačke metode (Knežić Florić i Ninković, 2012).

Deskriptivna metoda u istraživanju odgoja i obrazovanja predstavlja skup znanstveno-istraživačkih postupaka s kojima se opisuju pojave u odgoju i obrazovanju, tj. ispituje se stanje, a time i njihove osobine, a bez obzira na njihove uzroke (Mužić, 1999, str. 43). Indikatori za ovu metodu su razni dokumenti poput programa i planova, literatura te neposredna odgojna praksa. Ova metoda uključuje proučavanje pisanih i drugih materijala, njihovu analizu i interpretaciju (Stevanović, 2000).

Kako bi se zakonitosti u pedagoškom obrazovanju bolje upoznale, osim deskriptivne, treba istražiti i kauzalne, odnosno uzročno-posljedične povezanosti. U tom slučaju pedagoška istraživanja ne ostaju samo na deskriptivnoj metodi, već primjenjuju i kauzalnu metodu koja je usmjerena na pronalaženje uzročno-posljedičnih veza (Mužić, 1982). Kauzalna metoda se u odgoju i obrazovanju primjenjuje češće od deskriptivne metode, a njezini rezultati su relevantniji za praktičnu primjenu, iako i rezultati deskriptivnih istraživanja imaju veliku praktičnu važnost. S obzirom na to da odgojno-obrazovni proces predstavlja nezavršeni lanac uzroka i posljedica, iz toga proizlazi i velika raznolikost postupaka, a posebni naglasak stavlja se na eksperiment (Mužić, 1999).

Pedagoški eksperiment se najčešće izvodi za vrijeme redovnih aktivnosti djece u odgojnim skupinama. Najčešće se primjenjuje tehnika paralelnih, približno ujednačenih skupina, od kojih je jedna eksperimentalna, a druga kontrolna. U eksperimentalnoj skupini se provodi eksperimentalni faktor, a kontrolna radi na uobičajen način. Prije provođenja eksperimenta obje skupine djece se ujednače po svim odgovarajućim elementima, tj. spolu, socio-ekonomskim uvjetima, obrazovnom standardu roditelja i sl. te se zatim provodi početno ispitivanje kako bi se evidentirale startne pozicije.

Nakon toga se uvodi eksperimentalni faktor u eksperimentalnu skupinu, a nakon isteka predviđenog vremena ponovno se vrši mjerenje rezultata u obje skupine. Hipoteza pretpostavlja da će rezultati biti bolji u skupini gdje se primjenjivao novi postupak u radu, a ukoliko hipoteza ne bude potvrđena, primijenjeni postupak se odbacuje (Stevanović, 2000).

1.6 Istraživački postupci i instrumenti u prikupljanju podataka

Uz istraživačke metode vezani su i istraživački postupci i instrumenti u prikupljanju podataka koji omogućavaju prikupljanje podataka od djece, ali i od odgojiteljica, roditelja i svih koji mogu pridonijeti unapređivanju odgojnog rada s djecom (Stevanović, 2000). Istraživački postupci koji se koriste pri pedagoškim istraživanjima su rad na dokumentaciji, sustavno promatranje, intervjuiranje, anketiranje, testiranje te procjenjivanje i prosuđivanje. Izbor postupaka za istraživanje ovisi o istraživačkom problemu. Ukoliko je jedan postupak adekvatan za neki istraživački problem, ne mora značiti da će biti adekvatan i za drugi. Zbog toga postupak mora jasno odgovarati istraživačkom problemu. Brojni čimbenici utječu na sam izbor istraživačkog postupka, ali ključni čimbenik jest istraživački problem, elementi koji se nameću istraživaču, pri čemu djeluju i drugi čimbenici, poput osobnog stava samog istraživača, raspoloživo vrijeme, raspoloživa sredstva za istraživanje itd. (Knežić Florić i Ninković, 2012).

Kako navodi Mužić (1999) rad na dokumentaciji u odgoju i obrazovanju jest neempirijski postupak jer se sam istraživač ne susreće sa stvarnošću odgoja i obrazovanja. Taj se postupak prikupljanja podataka najviše koristi u povijesnom istraživanju odgoja i obrazovanja, ali može

biti i polazište u istraživanjima sadašnjice i budućnosti odgoja i obrazovanja. Raspon raznih vrsta dokumenata vrlo je širok i najčešće su to pisani dokumenti, kao što su zakoni i podzakonski propisi o prosvjeti, dokumenti, spisi odgojno-obrazovnih vlasti i sl. Pri radu na dokumentaciji vrlo je važna i izvornost dokumenata. Originalni dokumenti su primarni izvori i njima se uvijek treba dati prednost, a tek kada su isti nedostupni, prelazi se na proučavanje sekundarnih i tercijarnih izvora. Sustavno je promatranje najizravnija i najprirodnija empirijska tehnika prikupljanja podataka odgoja i obrazovanja. S obzirom na način promatranja razlikuje se promatranje pomoću tehničkih pomagala i to najčešće videa, odnosno tamo gdje je dovoljna zvučna snimka – magnetofona ili kazetofona, te promatranje i bilježenje promatranog po čovjeku, tj. promatraču. Prednost tehničkog bilježenja sustavnog promatranja jest osigurana objektivnost i potpunost snimki, što nije uvijek slučaj kod ljudskog promatranja i bilježenja. Sustavno promatranje polazi od određenog cilja koji može biti relativno određen, oslanja se na određeni plan promatranja i koristi neki od načina sistemskog bilježenja učenoga (Kozić, 2016, str. 29). Provođenje aktivnosti je višefazno pa tako treba definirati pojavu ili predmet koji će se promatrati, odrediti subjekt, tj. djecu, roditelja ili odgojitelja, odrediti mjesto i vrijeme, utvrditi indikatore, odrediti način obrade prikupljenih podataka. Razlikujemo sudjelujuće i nesudjelujuće promatranje koje ovisi o tome je li promatrač član skupine ili je izvan nje, a instrument sustavnog promatranja jest protokol promatranja (Stevanović, 2000).

Intervju koji se odnosi na predmet istraživanja provodi se u razgovoru s djetetom ili roditeljem. Prednost intervju nad drugim postupcima jest ta što se mogu izravno pratiti emocionalne reakcije ispitanika, koje daju i dodatne podatke o samoj ispitivanoj pojavi, dok su nedostaci prevelika upotreba vremena, osobito kad se provodi pojedinačno ispitivanje. Kod pojedinačnog intervju ispitivač ispituje samo jednog ispitanika, dok god grupnog ispitivač postavlja pitanja, a ispitanici daju pojedinačne odgovore bez međusobnog odgovaranja. Svaki intervju prolazi kroz tri faze, a to su planiranje i priprema, izvođenje i završetak. Pitanja u intervjuu mogu biti dirigitirana i slobodna, pa tako razlikujemo dirigitirani i slobodni intervju. Kod dirigitiranog intervju ispitivač navodi pitanja i bilježi odgovore, a kod slobodnog intervju pitanje se može prepričati, odnosno slobodnije objasniti. Instrument intervju naziva se protokol ili podsjetnik (Stevanović, 2000).

Kako navodi Mužić (1999) anketiranje je postupak u kojem ispitanici pismeno odgovaraju na pitanja koja se odnose na činjenice ili pitanja koja imaju veze s njihovim osobnim mišljenjem. Važnost anketiranja jest činjenica da se često jedino anketom može doći do traženih podataka te da je vremenski u prednosti nad intervjuiranjem. Još jedna od prednosti je da se anketa može provoditi i s udaljenim osobama, npr. poštom, ali neki nedostaci anketa jesu lakoća sastavljanja istih pa tako može doći do poplava anketa koje mogu biti nekvalitetne i ni od kakve koristi.

Još jedan od nedostataka ankete može biti i neiskren odgovor ispitanika, a kako bi se izbjegli takvi odgovori, osobito ako je riječ o osjetljivim pitanjima, ponekad se provode anonimne ankete. Instrument anketiranja jest upitnik.

Test je standardizirani postupak s kojim se izaziva određena aktivnost čiji se učinak mjeri i vrjednuje uspoređivanjem individualnog rezultata s rezultatima drugih subjekata u jednakoj situaciji ili uspoređivanjem s jednoznačno postavljenim kriterijem (Bujas, 1959, str.283). Testiranje se najčešće upotrebljava u istraživanjima odgoja i obrazovanja gdje je svrha prikupljanje što objektivnijih i točnijih podataka o učinku odgojno-obrazovnog rada, ali i o drugim osobinama sudionika odgojno-obrazovnog procesa. Testovi se mogu podijeliti po brojnim kriterijima, a neki od njih su: prema osobinama ispitanika, prema načinu rješavanja te testovi razine i brzine. Odgojitelji će rijetko samostalno sastavljati testove s obzirom na to da im je za to potrebno puno vremena, novčana sredstva, oprema i sl., pa će se tako pokusna ispitivanja vršiti na uzorku šireg geografskog opsega (Mužić, 1999).

Procjenjivanjem i prosuđivanjem se određuje stupanj prisustva neke osobine, svojstva ili kvalitete nekog predmeta ili pojave. Zapažanje neke osobine može dobiti numerički, deskriptivni ili grafički mjerni izraz, ovisno o izražavanju koje može biti brojkama, riječima ili crtežom. Instrument za ovaj postupak naziva se skaler. U ovom postupku također se mogu koristiti i ček-liste, a to je popis odabranih riječi, rečenica i termina čije prisustvo nakon određene pojave možemo unaprijed predvidjeti. Ispitivač prisustvo pojave bilježi znakom "X" ili brojkom, a osim prisustva bilježi se i redosljed postupaka, tj. aktivnosti. U ček-liste se najčešće bilježe oblici ponašanja i postupci, a one nam pomažu da se sistematski prate određene pojave i pomoću toga osiguraju uvjeti za svestranije proučavanje (Stevanović, 2000).

1.7 Etika u istraživanju s djecom

U eksperimentu, kao i u drugim istraživanjima, ispitanici su izloženi različitim situacijama, koje za njih mogu biti i štetne. Prema tome, istraživač preuzima svu odgovornost za moguće posljedice prouzročene tim istraživanjem (Mejovšek, 2003). Cilj istraživanja s djecom jest širenje općeg, znanstvenog i stručnog znanja o djeci, odnosno o tjelesnim, psihološkim i socijalnim aspektima njihova funkcioniranja. Etički kodeks navodi standarde koji su bitni u istraživanju s djecom, a osim dobrobiti i zaštite djece, cilj mu je i obrazovanje, tj. upoznavanje istraživača i javnosti o etičkim standardima koji se provode u istraživanju (Dulčić i sur., 2003).

Kako navode Dulčić i sur. (2003), opća načela etičkog kodeksa postavljaju ciljeve koje bi trebalo slijediti te ona trebaju inspirirati istraživače za provođenje visokih etičkih ideala. Neki od njih su:

Načelo A: Dobrobit sudionika

Istraživači koji rade s djecom preuzimaju skrb o njima, pa tako moraju paziti da ih ni na koji način ne ugroze. Ako se tijekom pripreme ili provođenja pojave neki etički problemi, istraživač ih rješava na odgovoran način kojim osigurava sigurnost svih sudionika, ali isto tako istraživač već unaprijed planira svoje istraživanje i pokušava predvidjeti sve posljedice svojih postupaka koje primjenjuje.

Načelo B: Uvažavanje ljudskih prava i dostojanstva osobe

Istraživači koji rade s djecom uvažavaju njihovo dostojanstvo i ljudsku vrijednost te njima ne manipuliraju, već štite njihovo pravo na autonomiju i samoodređenje. Svjesni su da ih na taj način moraju štiti jer mala djeca često ne mogu donositi autonomne odluke pa tako štite njihovu privatnost i srbe o zaštiti njihovih osobnih podataka. Također uvažavaju i njihove individualne i kulturne razlike u istraživačkom procesu, kao što su dob, spol, spolni identitet, rasa, etničko podrijetlo, nacionalnost i dr. Nastoje eliminirati utjecaj predrasuda i stereotipa na svoja istraživanja.

Načelo C: Odgovornost

Istraživači nastoje s djecom i s njima bliskim osobama stvoriti odnos uzajamnog prihvaćanja i povjerenja. Preuzimaju stručnu i znanstvenu odgovornost prema sudionicima svojih istraživanja

te istražuju na najvišoj stručnoj i znanstvenoj razini. Jasno razumiju svoju profesionalnu ulogu i obveze te prihvaćaju odgovornost za vlastito ponašanje. Pri planiranju istraživanja savjetuju se s ostalim stručnjacima i institucijama, kako bi ostvarili bolju zaštitu sudionika te postigli viši znanstveni standard istraživanja.

Načelo D: Zaštita integriteta znanosti i znanstvenika

Istraživači u radu s djecom nastoje u svom radu promicati objektivnost, točnost i poštenje. Izbjegavaju metodološki nekvalitetne postupke, neprimjerene postupke za analizu podataka i pogrešne interpretacije. Objektivni su u svom radu te jasni i transparentni u svojim interpretacijama. Izbjegavaju neprimjerene odnose sa svojim strankama, a u situacijama kad zbog prirode istraživanja ili zaštite sudionika ne mogu unaprijed otkriti detalje, preuzimaju odgovornost te nastoje što prije i na primjeren način ukloniti nepovjerenje ili druge moguće posljedice.

2. RAD ODGOJITELJA

2.1 Odgojitelj

Odgojitelj je osoba koja stvara uvjete, potiče, savjetuje i rukovodi djetetovim aktivnostima te je istodobno i izvor važnih informacija za rješavanje zadataka. Njegova važna uloga u odgojno-obrazovnom procesu jest stvaranje zajednice u kojoj se djeca dobro osjećaju, odnosno u kojoj se svaki njezin član osjeća važnim i poštovanim, sigurnim u sebe, u svoje sposobnosti i životno iskustvo koje ima. Odgojitelj to može ostvariti ako je siguran u svoje stručno znanje, u svoje sposobnosti organizacije i rukovođenja aktivnostima, u svoje metodičko umijeće poučavanja te ako do izražaja dolaze i njegove ljudske kvalitete: poštovanje mogućnosti svakoga djeteta, suosjećanje, razumijevanje i pomoć u rješavanju eventualnih problema itd. (Lučić, 2007, str. 161).

Kao osnovne karakteristike odgojitelja moguće je izdvojiti :

- stvaranje uvjeta za optimalan rast i razvoj djece,
- poticanje, sagledavanje i razumijevanje individualnih (trajnih, privremenih i povremenih) potreba djece te kreiranje kvalitetnih uvjeta kao odgovora na dječje razvojne i psihološke potrebe,
- kvalitetan model ponašanja,
- redovita samo-prosudba i prosudba (vrednovanje), vođenje pedagoške dokumentacije,
- cjeloživotno učenje i obrazovanje,
- pravo na izbor pedagoških koncepcija,
- suradnja s roditeljima, članovima stručno razvojne službe (prema dostupnosti pojedinih stručnjaka) i društvenom zajednicom (Visković i Zeleničić, 2015., str. 7).

2.2 Kompetencije odgojitelja

Pedagošku kompetentnost Mijatović (2000) objašnjava kao profesionalnu mjerodavnost visoke stručne razine, u smislu pedagoške izobraženosti i osposobljenosti učiteljstva.

Osposobljenost i ovlaštenje učitelja za odgojni i obrazovni rad stječe se pedagoškom izobrazbom i pedagoškim usavršavanjem.

Kompetencija je određeno iskustvo, znanje, motivacija i želja, a vrlo je teško definirati sam naziv kompetencija. Što se tiče samog pojma, kompetencija označava znanja, vještine i stavove, a to znači da je povezana s radom, radnim iskustvom i navikama te ponašanjem. Kompetencija pomaže čovjeku u određivanju odgovarajućih vještina, znanja i sposobnosti. Obuhvaća znanje, primjenu znanja i ovisi o različitim dimenzijama. Koristi se u praksi i teoriji. Kada govorimo o teorijskim ishodištima u razmatranju kompetencije razlikujemo:

- bihevioristički
- kognitivistički
- holistički (Piršl, 2014, str.49).

U okviru svakoga razrađenog područja razmatraju se sve tri dimenzije kompetencija: znanja, vještine i vrijednosti. Utvrđena područja djelovanja:

Prvo područje djelovanja je učenik i učenje što bi u odgojiteljskoj struci značilo "dijete i učenje" U dimenziji profesionalnih znanja pod ovim djelovanjem profesionalac bi trebao znati i razumjeti način na koje djeca uče, također trebao bi znati individualne razlike među djecom te poznavati karakteristike pojedinih razvojnih faza. U dimenziji profesionalnih vještina profesionalac bi trebao znati kako omogućiti svakom pojedinom djetetu određene poticaje po njegovom interesu, te u dimenziji profesionalnih vrijednosti, profesionalac bi trebao vjerovati da je svako dijete sposobno učiti i napredovati u znanju.

Okruženje za učenje drugo je područje djelovanja, njegova dimenzija profesionalnog znanja govorio o tome da profesionalac treba znati čimbenike koji pridonose stvaranju sigurnog, inkluzivnoga i podržavajućeg okruženja za svako pojedino dijete.

Dimenzija profesionalnih vještina govori da bi profesionalac trebao znati kreirati sigurno i stimulativno okruženje za učenje, a pri tome misliti i na različite potrebe svakog djeteta. Ono što je za jedno dijete potencijalno okruženje, za drugo možda nije. Dimenzija profesionalnih vrijednosti odnosi se na to da bi profesionalac trebao poštivati i ničim ne ugroziti djetetovo dostojanstvo, biti sposoban sa svakim djetetom njegovati odnos koji se temelji na uvažavanju, te iskazivanju empatije, te nastojati razvijati iste vrijednosti i kod djece.

Treće područje djelovanja je poučavanje i procjena ishoda učenja, to bi se u odgojiteljskoj profesiji protumačilo kao procjenu ishoda razvoja djeteta i poučavanje kao provođenje određene aktivnosti. Dimenzija profesionalnih znanja po tome odnosi se na to da bi profesionalac trebao znati i razumjeti sadržaj koji poučava odnosno poznavati dijelove aktivnosti. Dimenzija profesionalnih vještina govori da bi profesionalac trebao moći odabrati i primijeniti valjane strategije poučavanja i provjere ishoda učenja. Dok dimenzija profesionalnih vrijednosti govori da bi profesionalac trebao prepoznati djetetove potencijale, takozvane talente te graditi poučavanje na njima odnosno poticati takve aktivnosti u kojima dijete pokazuje veliki interes i znanje.

Četvrto područje djelovanja je ustanova, obitelj i zajednica. Dimenzija profesionalnih znanja govori da bi profesionalac trebao znati značenje partnerstva s roditeljima i njegovu važnost, te poznavati različite strategije za njegovo ostvarenje. Dimenzija profesionalnih vještina odnosi se da bi profesionalac trebao moći uspostaviti suradnju i sudjelovati u timskom radu u različitim društvenim okruženjima. Dimenzija profesionalnih vrijednosti govori da bi profesionalac trebao poticati međusobno povjerenje u odnosima s djecom, kolegama, roditeljima i zajednici.

Peto područje djelovanja je profesionalni razvoj i odgovornost. Njegova dimenzija profesionalnog znanja je ta da bi profesionalac trebao znati i razumjeti, te poštivati pravila ponašanja i etički kodeks profesionalne profesije. Dimenzija profesionalnih vještina govori da bi profesionalac trebao moći iskoristiti sve mogućnosti za stručno usavršavanje i profesionalni

razvoj, te dimenzija profesionalnih vrijednosti ističe da bi profesionalac trebao promicati ugled i status odgojiteljske profesije, pogotovo široj javnosti.

Zadnje, šesto, područje djelovanja je razvoj ustanove i unaprjeđenje sustava ranoga i predškolskog odgoja i obrazovanje. Njegova dimenzija profesionalnih znanja govori da bi profesionalac trebao znati i razumjeti svrhu i strukturu obrazovnog sustava i njegov utjecaj na razvoj društva u cjelini.

Dimenzija profesionalnih vještina odnosi se na to da bi profesionalac trebao moći inicirati promjene koje vode unaprjeđenju sustava i motivirati druge da u tome sudjeluju. Te dimenzija profesionalnih vrijednosti govori o tome da bi profesionalac trebao promicati vrijednosti ustanove kao zajednica koja uči (Kuntić, 2019, prema Fatović, 2016).

Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (2014) i obrazovanje potiče razvoj osam temeljnih kompetencija, koje je politika RH prihvatila iz Europske Unije, a to su:

- Komunikacija na materinskom jeziku
- Komunikacija na stranim jezicima
- Matematička kompetencija i osnovne kompetencije u prirodoslovlju
- Digitalna kompetencija
- Učiti kako učiti
- Socijalna i građanska kompetencija
- Inicijativnost i poduzetnost
- Kulturna svijest i izražavanje

2.3 Istraživačke kompetencije odgojitelja

Priručnik za samovrednovanje ustanova ranoga i predškolskog odgoja i obrazovanja (2012) navodi kako profesionalni razvoj odgojitelja, osim u znanju, treba rezultirati i u promjenama u

njegovim uvjerenjima i djelovanjima. Zbog toga su primjereniji i oni oblici profesionalnog usavršavanja koji imaju istraživačka obilježja te omogućuju propitivanje uvjerenja, iskustava i svakidašnje prakse odgojitelja.

U profesionalnom razvoju odgojitelja potrebno je razvijati njihova istraživačka i reflektivna umijeća, što se postiže sudjelovanjem u akcijskim istraživanjima, najbolje pod supervizijom akademskih znanstvenih istraživača. Jačanje samoorganizacijskog potencijala vrtića vodi pri unapređenju odgojno-obrazovne prakse i trajnosti postignutih promjena. Zbog toga odgojitelji i drugi stručni suradnici vrtića trebaju prihvatiti nove oblike profesionalnog učenja koji podrazumijevaju kontinuirani proces istraživanja i zajedničkog učenja svih stručnih djelatnika ustanove (NKRPOO, 2014).

Jačanje i razvijanje istraživačke kompetencije uz pomoć koje bi odgajatelj bio u stanju adekvatno promatrati i procjenjivati odgojno-obrazovnu praksu trebalo bi postati jedna od značajnih zadaća svih onih koji su usmjereni na profesionalni napredak praktičara (Šagud, 2011, str. 263-264).

Kompleksnost i dinamičnost pedagoške prakse nedovoljno se sagledava i prihvaća u pedagoškoj praksi i njezinom istraživanju. Pedagoška praksa se više orijentira na pedagojsku teoriju, nego na odgojno-obrazovnu praksu. Usmjeravanjem na zajedničke ciljeve teorije, prakse i istraživanja, bolje bi se mogle sagledati aktualne teorije koje se u praksi realiziraju. Akademska iskustva predstavljaju općenite smjernice koje se moraju prilagoditi specifičnim kontekstualnim uvjetima, ali one usmjeruju samo na unificirane metodičke postupke. Zato odgojno-obrazovnu praksu nije moguće unapređivati bez istraživačkih kompetencija odgojitelja. Istraživanja u kojima odgojitelji aktivno sudjeluju, predstavljaju napredni i kontinuirani proces profesionalnog razvoja istih (Šagud, 2011).

3. ANALIZA DOKUMENTACIJE

3.1 Ciljevi istraživanja

Temeljni cilj jest uvidom u stručne i znanstvene radove istražiti koliko često odgojitelji u dječjim vrtićima provode pedagoška istraživanja.

3.2 Istraživačka pitanja

1. Koliko su istraživanja proveli odgojitelji u 2018./2019. godini ?
2. Koje su teme odgojitelji obrađivali ?
3. Koje su vrste istraživanja odgojitelji koristili ?
4. Koje su instrumente odgojitelji koristili i koliki je bio uzorak ?
5. Jesu li odgojitelji provodili istraživanja sami ili uz pomoć vanjskih suradnika?

3.3 Instrumenti istraživanja

Instrument istraživanja koji je korišten jest analiza sadržaja.

3.4 Uzorak istraživanja

Analiza sadržaja provedena je proučavanjem 12 stručnih radova odgojitelja u tri različita časopisa (Hrvatski časopis za odgoj i obrazovanje, Život i škola i Školski vjesnik) 2018./2019. godine koji su objavljeni na Hrčak portalu hrvatskih znanstvenih i stručnih časopisa¹.

---

¹ Prilog 1: popis analiziranih radova s hrčka

3.5 Rezultati istraživanja

Podaci dobiveni analizom sadržaja pokazuju kako je u 2018./2019. godini pedagoška istraživanja provelo 11 odgojiteljica na području Republike Hrvatske i 1 odgojiteljica na području Bosne i Hercegovine.

Istraživačko pitanje "Koje su teme odgojitelji obrađivali?" opisano je u Tablici 1.

Tablica 1. Teme provedenih istraživanja

RB	TEME ISTRAŽIVANJA
1.	Vrtić kao zaštitni čimbenik u razvoju predškolske djece iz rizičnih skupina: percepcija radnih kapaciteta odgojitelja
2.	Stav roditelja prema partnerstvu roditelja i odgojitelja u hrvatskim predškolskim institucijama
3.	Lego materijal u programu predškolskog odgoja i obrazovanja
4.	Prevalencija agresivnih i prosocijalnih ponašanja djece predškolske dobi u odnosu na strukturu obitelji
5.	Izvori stresa kod odgojitelja u gradu Zagrebu
6.	Razlozi upisa i zadovoljstvo roditelja pojedinim elementima rada dječjeg vrtića
7.	Značaj cjeloživotnog usavršavanja za razvoj profesionalnih kompetencija odgojitelja
8.	Značajke socioemocionalne dobrobiti i pozitivnog mišljenja kod darovite djece
9.	Organizacija i planiranje odgojitelja za boravak na otvorenom
10.	Virtualne društvene mreže i ostvarivanje partnerstva obitelji i dječjeg vrtića
11.	Stavovi roditelja i odgojitelja o implementaciji zavičajnosti u kurikulumu ustanova ranog i predškolskog odgoja
12.	Stavovi roditelja i razrednika o oblicima, učincima i teškoćama partnerskih odnosa između obitelji i škole

Nadalje, analiza je pokazala kako je 5 odgojiteljica koristilo skalu procjene kao instrument, 4 odgojiteljice koristile su upitnik, 1 odgojiteljica koristila je i skalu procjene i upitnik, 1 odgojiteljica upitnik i analizu sadržaja, te 1 odgojiteljica upitnik, intervju, audio i videozapise i bilješke, što je i prikazano u Tablici 2.

Tablica 2. Vrste istraživanja, instrumenti i uzorak

RB	VRSTA ISTRAŽIVANJA	INSTRUMENT	UZORAK
1.	Temeljno, longitudinalno, istraživanje sadašnjosti	Skala procjene	161 odgojitelj
2.	Temeljno, transverzalno, istraživanje sadašnjosti	Skala procjene	271 roditelj
3.	Primijenjeno, transverzalno, istraživanje sadašnjosti	Skala procjene	30 odgojitelja
4.	Temeljno, transverzalno, istraživanje sadašnjosti	Skala procjene	669 djece
5.	Temeljno, transverzalno, istraživanje sadašnjosti	Skala procjene	257 odgojitelja
6.	Temeljno, transverzalno, istraživanje sadašnjosti	Upitnik	132 odgojitelja
7.	Temeljno, transverzalno, istraživanje sadašnjosti	Upitnik	306 odgojitelja
8.	Primijenjeno, transverzalno, istraživanje sadašnjosti	Upitnik	76 djece
9.	Akcijsko, transverzalno, istraživanje sadašnjosti	Upitnik, intervju, audio i videozapisi, bilješke	4 odgojitelja
10.	Temeljno, transverzalno, istraživanje sadašnjosti	Upitnik i analiza sadržaja	11 roditelja i 1 odgojitelj
11.	Temeljno, transverzalno, istraživanje sadašnjosti	Upitnik i skala procjene	30 odgojitelja i 80 roditelja
12.	Temeljno, transverzalno, istraživanje sadašnjosti	Upitnik	72 roditelja i 18 razrednika

Na istraživačko pitanje "Jesu li odgojitelji provodili istraživanja sami ili uz pomoć vanjskih suradnika?", analiza sadržaja pokazala je kako su 4 odgojiteljice istraživanje provele same, dok je 8 odgojiteljica provelo istraživanje uz pomoć stručnih suradnika, kao što su profesori i asistenti s fakulteta.

4. RASPRAVA

Cilj ovog istraživanja bio je uvidom u dokumentaciju istražiti koliko je odgojitelja u posljednje dvije godine provelo istraživanja. Prema rezultatima dobivenim analizom sadržaja, možemo vidjeti kako istraživanja na području Republike Hrvatske nisu toliko zastupljena i raširena u pedagoškoj praksi. Sama činjenica da je u posljednje dvije godine samo 12 odgojiteljica provelo istraživanje i objavilo ga u analiziranim hrvatskim časopisima govori koliko je bitno razvijati istraživačke kompetencije. Svi odgojitelji bi trebali razviti istraživačke kompetencije jer istraživanja u radu s djecom uvelike mogu pomoći pri razvoju djeteta, koje je u predškolskoj dobi vrlo bitno. Također, bitno je provoditi i istraživanja s roditeljima, kao i odgojiteljima, koji su uz roditelje bitne osobe u djetetovom životu jer im predstavljaju model osobe i primjer koji trebaju slijediti.

Analizom prikupljenih podataka uspjeli smo odgovoriti na sva istraživačka pitanja. Odgojiteljice su provodile istraživanja na različite teme te istražile još do sada neistražena područja.

Analiza dokumentacije pokazala je kako su u Republici Hrvatskoj među odgojiteljima najzastupljenija temeljna, transverzalna i istraživanja sadašnjosti, što je slučaj i u istraživanju (Kozić, 2016) koja je istraživala koliko studenata provodi istraživanje u svojim diplomskim radovima. Ona navodi kako je 88.88% studenata provelo empirijsko istraživanje, a od toga su samo 2 diplomska rada primijenjena. Jedan diplomski rad sadržavao je razvojno istraživanje, dok su ostala bila temeljna kojima su studenti dolazili do određenih spoznaja, ali koje ne služe primjeni u praksi. Sva provedena istraživanja bila su istraživanja sadašnjosti, dok je samo jedno bilo istraživanje prošlosti.

Nadalje (Dubovicki, Mlinarević i Velki, 2018) su također istraživale koliko diplomskih radova sadrži istraživanje i koja su istraživanja najučestalija. One su na uzorku od 159 diplomskih radova studenata Fakulteta za odgojne i obrazovne znanosti utvrdile kako je čak 132 diplomska rada imalo istraživanje, a dominirala su primijenjena istraživanja, čak 78%, dok razvojna i nisu toliko učestala pa je njih bilo samo 5%. Temeljna istraživanja koristilo je 17% studenata. Smatraju kako su djelomično na dio rezultata utjecali i mentori koji su studentima sugerirali

istraživačke alate ili im ponudili gotove instrumente i tako ih usmjerili prema stanovitoj znanstvenoj paradigmi te kako proučavanju metodologije trebamo pristupiti vodeći se osobnim istraživačkim ciljevima.

Još uvijek veliki broj odgojitelja istraživanja provodi uz stručnu pomoć vanjskih suradnika, u ovoj dokumentaciji konkretno 8 odgojiteljica, i baš zato bi zadatak profesora na studiju trebao biti prenošenje znanja i poticanje budućih odgojitelja na istraživanje, već od samog početka njihova rada.

Prednost ovog istraživanja je što tema do sada nije istraživana te može potaknuti odgojitelje na istraživanje, dok je nedostatak premali broj analiziranih istraživanja, stoga bi preporuke za buduća istraživanja bile da se prouče istraživanja u većem rasponu godina, a ne samo u posljednje dvije. Također, samom istraživanju bi pridonijelo i proučavanje stranih časopisa uz one domaće. Stručni doprinos istraživanja jest istraživanje teme koja je važna, ali ne i dovoljno zastupljena u Republici Hrvatskoj. Odgojitelji bi se češće trebali odvažiti na provođenje istraživanja jer bi tako uvelike pridonijeli svojim istraživačkim, ali i pedagoškim kompetencijama, kao i cjelokupnoj praksi.

5. ZAKLJUČAK

Kako bi se odgojiteljska profesija unaprjeđivala, od izuzetne je važnosti da se odgojitelji konstantno profesionalno usavršavaju. Odgojitelji nisu osobe koje samo čuvaju djecu, već ih kroz čitavo njihovo djetinjstvo, zajedno s roditeljima, odgajaju, savjetuju i potiču da izrastu u osobe spremne za život. Svrha odgojno-obrazovnog procesa je da profesionalno osposobi i potiče buduće odgojitelje na kontinuirano usavršavanje kako bi djeci mogli pomoći pri vlastitom razvijanju sposobnosti. Znanstvene kompetencije odgojitelja važan su čimbenik pri razvoju djece u odgojno-obrazovnoj praksi jer na taj način odgojitelji mogu istraživačke rezultate primijeniti u samoj praksi. Analizom dosadašnjih istraživanja koje su proveli odgojitelji u Republici Hrvatskoj u posljednje dvije godine, vidljiv je značajan nedostatak samog broja istraživanja - ukupno njih 12. Obuhvat istraživanja koja su provodili odgojitelji iznimno je širok, a teme su različite i međusobno se ne preklapaju što znači da pojedinačne teme nisu detaljno razrađene u većem broju istraživanja s različitim odgojiteljima. Istraživačke teme su toliko različite da ih je teško i grupirati po određenim zajedničkim istraživačkim pitanjima. Sve to zajedno daje zaključak da su istraživanja provedena u zadnje dvije godine u Hrvatskoj od strane odgojitelja u iznimno malom broju što otvara prostor za slična istraživanja kojima će se potvrditi ili možda opovrgnuti postojeći zaključci. Analiza pedagoških istraživanja, što je i tema ovog rada, potpuno je neobrađena u Republici Hrvatskoj. Prijedlog za daljnju analizu pedagoških istraživanja je duži period analize (do 5 godina ili više) čime bi se veći broj istraživanja mogao grupirati prema temi istraživanja i tako uspoređivati zaključci unutar svake istraživačke grupe. Također, na taj bi se način moglo bolje ustanoviti koje pedagoške teme su u Republici Hrvatskoj potpuno zapostavljene, za koje postoji veći broj različitih istraživanja i za koje teme postoje neslaganja u zaključcima istraživanja.

LITERATURA

1. Bujas, Z. (1959). *Psihofiziologija rada*. Zagreb: JAZU.
2. Cohen, L., Manion, L. i Morrison, K. (2007). *Metode istraživanja u obrazovanju*. Jastrebarsko: Naklada Slap.
3. Cunningham, J. B. (1993). *Action research and organizational development*. Westport, CT: Praeger Publishers.
4. Dubovicki, S., Mlinarević, V., Velki, T. (2018). Istraživački pristupi i metodološki okviri u istraživanjima budućih učitelja. *Nova prisutnost*, 16(3), 595-611.
5. Dulčić, A., Ajduković, M., Kolesarić, V. (ur.). (2003). *Etički kodeks istraživanja s djecom*. Zagreb: Vijeće za djecu Vlade Republike Hrvatske, Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži.
6. Fraenkel, J.R., Wallen, N.E., Hyun, H.H. (1990). New York: McGrawHill.
7. Knežević-Florić, O. i Ninković, S. (2012). *Horizonti istraživanja u obrazovanju*. Novi Sad: Filozofski fakultet, Odsek za pedagogiju.
8. Kozić, M. (2016). *Vrste istraživanja i metode prikupljanja podataka u diplomskim radovima*. Diplomski rad, Osijek: Sveučilište J.J. Strossmayera u Osijeku, Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti.
9. Kuntić, M. (2019). *Profesionalni razvoj odgojitelja*. Završni rad, Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet, Odsjek za odgojiteljski studij Čakovec.
10. Lučić, K. (2007). Odgojiteljska profesija u suvremenoj odgojno-obrazovnoj ustanovi. *Odgojne znanosti*, Vol. 9, br. 1, 2007, str. 135-150.
11. Markowitz, A. (2011). Akcijska istraživanja učitelja u nastavi: drugačiji pogled. U D. Kovačević, R. Ozorlić Dominić (ur.), *Akcijsko istraživanje i profesionalni razvoj učitelja i nastavnika* (str. 11-26). Zagreb: Agencija za odgoj i obrazovanje
12. Mejovšek, M. (2003). *Uvod u metode znanstvenog istraživanja u društvenim i humanističkim znanostima*. Jastrebarsko: Naknada Slap.
13. Mijatović, A. (2000). *Leksikon temeljnih pedagoških pojmova*. Zagreb: EDIP
14. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta (2014). *Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje*, dostupno 2. lipnja 2020. na:

<https://www.azoo.hr/images/strucni2015/Nacionalni-kurikulum-za-rani-i-predskolski-odgoj-i-obrazovanje.pdf>

15. Mužić, V. (1982). *Metodologija pedagoškog istraživanja*. Sarajevo: Svjetlost.
16. Mužić, V. (1999). *Uvod u metodologiju istraživanja odgoja i obrazovanja*. Zagreb: Educa, nakladno društvo.
17. Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja (2012). *Priručnik za samovrednovanje ustanova ranoga i predškolskog odgoja i obrazovanja*, dostupno 2. lipnja 2020. na: http://dokumenti.ncvvo.hr/Samovrjednovanje/Tiskano/prirucnik_predskolski_odgoj.pdf
18. Piršl, E. (2014). *(Re)definicija pojma kompetencije i interkulturalne kompetencije*. U: Hrvatić, N. (ur.), *Interkulturalno obrazovanje i europske vrijednosti*. Zagreb – Virovitica: Odsjek za pedagogiju, Filozofski fakultet u Zagrebu, Visoka škola za menadžment u turizmu i informatici u Virovitici (47-67).
19. Stevanović, M. (2000). *Predškolska pedagogija*. Rijeka: Express digitalni tisak.
20. Šagud, M. (2011). Inicijalno obrazovanje odgajatelja i profesionalni razvoj. *Pedagogijska istraživanja*, 8(2), 259 – 269.
21. Visković, I. i Zeleničić, M. (2015). *Unaprjeđenje pripreme djeca za školu program predškole: osnovne metodičke smjernice*. Banja Luka: In fondacija-fondacija za unaprjeđenje socijalne uključenosti djece i mladih u Bosni i Hercegovini.

PRILOZI

Prilog 1. Popis analiziranih radova s Hrčeka

RB	PREZIME	IME	NASLOV RADA
1.	Matovina	Martina	Vrtić kao zaštitni čimbenik u razvoju predškolske djece iz rizičnih skupina: percepcija radnih kapaciteta odgojitelja
2.	Bošnjak	Ana	Stav roditelja prema partnerstvu roditelja i odgojitelja u hrvatskim predškolskim institucijama
3.	Mojić	Danica	Lego materijal u programu predškolskog odgoja i obrazovanja
4.	Kokanović	Tihana	Prevalencija agresivnih i prosocijalnih ponašanja djece predškolske dobi u odnosu na strukturu obitelji
5.	Kozjak Dragčević	Sara	Izvori stresa kod odgojitelja u gradu Zagrebu
6.	Pergar	Melita	Razlozi upisa i zadovoljstvo roditelja pojedinim elementima rada dječjeg vrtića
7.	Kokanović	Tihana	Značaj cjeloživotnog usavršavanja za razvoj profesionalnih kompetencija odgojitelja
8.	Puž	Jasmina	Značajke socioemocionalne dobrobiti i pozitivnog mišljenja kod darovite djece
9.	Katavić	Petra	Organizacija i planiranje odgojitelja za boravak na otvorenom
10.	Vukašinić	Antonija	Virtualne društvene mreže i ostvarivanje partnerstva obitelji i dječjeg vrtića
11.	Kalčić	Davorka	Stavovi roditelja i odgojitelja o implementaciji zavičajnosti u kurikulumu ustanova ranog i predškolskog odgoja
12.	Knežević	Mirjana	Stavovi roditelja i razrednika o oblicima, učincima i teškoćama partnerskih odnosa između obitelji i škole